

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen
Avdelningen för Socialantropologi

EN ETNOGRAFISK STUDIE OM MAKTKRITISK ORGANISERING

Elvira Johansson
Kandidatuppsats
Handledare: Tova Höjdestrand
SANKo2 2017 Socialantropologi: Kandidatkurs, 30 hp

Abstract

I den feministiska utopin är vi alla jämlika och styr samhället på bredden snarare än från toppen. Men påverkan från samhällets hierarkiska och prestationskrävande strukturer gör att det är svårare att arbeta fritt från hierarkin. Med etnografins hjälp undersöker Johansson hur den platta organisationsstrukturen i relation till normer och (samhällets) maktordningar verkar. Med deltagande observation som metod i en feministisk organisation diskuterar uppsatsen hur till exempel vithet reproduceras genom diskursiv makt, intersektionalitetens dilemman och hur en lyfter minoriteters röster genom kunskap och tolkningsföreträde.

Nyckelord: Socialantropologi, Organisationsstrukturer, Maktkritik, Intersektionalitet, Tolkningsföreträde

EN ETNOGRAFISK STUDIE OM MAKTKRITISK ORGANISERING	1
Abstract	2
1. Inledning	4
Problemformulering	4
Syfte och frågeställningar	5
Disposition	5
2. Forskningsläge och teoretiska perspektiv	6
Tidigare forskning	6
Teori	9
3. Metod och etik	11
Fält och metod	11
Reflexivitet	13
Etiska dilemman	13
Presentation av informanter	14
4. Vision	16
Uppbyggnad	16
Policys	17
Kommunikation	18
5. I praktiken	20
Aktivism och kampanjer	20
Årsmöte	21
Styrelsehelg	22
Gruppdiskussion	23
6. I skuggan av plattheten	26
Medlemmar	26
Utskotten	28
Styrelsen	29
7. Vit feminism	33
Intersektionalitet	36
Tolkningsföreträde	37
8. Slutsats	39
Referenslista	40

1. Inledning

Problemformulering

Ungdomsförbundet startades 2010 av ett gäng feminister från Malmö som ett politiskt ungdomsförbund. Behovet var stort - när högerextrema blev större i riksdagen. 2011 hade de sitt första riksårsmöte, där deras gemensamma vision klubbades igenom och organisationen antog den intersektionella feminismen som ideologisk grund. 2013 antog moderpartiet dom som samarbetsorganisation och 2014 får organisationen en ny riktning. De startas en lokalavdelning i Stockholm och målet med 1000 medlemmar uppfylls väl - för att bli det Sveriges tredje största politiska ungdomsförbund. 2016 antas det första politiska programmet och samarbeten bortom Sveriges gränser startas. Ungdomsförbundet är ett fristående ungdomsförbund, men har ett moderparti.

Den här uppsatsen handlar om en organisation, som jag kallar för Ungdomsförbundet, med en tydlig feministisk maktkritik både utåt men också internt. De har en vision om en platt organisationsstruktur med en bred representation som ska spegla samhällets mångfald av till exempel etniska bakgrunder, klassbakgrund och fysiska eller psykiska kroppsfunktioner. Rörelser liksom forskningen visar att det ofta inte är så enkelt att fungera helt platt eller horisontellt. Ofta centraliseras kunskap liksom beslut till rörelsen mitt trots metoder för att säkerställa decentralisering och mångfald. Organisationen jag ska undersöka är kritiserad för att vara för homogen - att organisationen bara består av vita kvinnor, vilket till viss del är sant. Jag ser det som intressant att undersöka organisationens förhållningssätt till feministisk organisering och hur de själv ser på ett maktkritiskt arbetssätt. Min uppsats ämnar därför att diskutera de strukturer och normer som ungdomsförbundet upprätthåller och/eller förkastar.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur den platta organisationsstrukturen i relation till normer och (samhällets) maktordningar verkar, och jag frågar mig följande:

- Hur påverkas organisering och det organisatoriska arbetet av organisationens feministiska och maktkritiska ideologi?
- Hur upprätthålls, formas eller förkastas normer och (icke?)hierarkiska nivåer?

Disposition

Jag kommer strukturera upp uppsatsen som följande, först kommer en redogörelse av tidigare forskning och därefter teoretiska perspektiv och centrala begrepp. Jag går vidare till att förklara min metod och etiska dilemman. Kapitel 4 presenterar jag Ungdomsförbundet, deras visioner och policys. Kapitel 5 går jag vidare till att presentera empiri från faktiska möten med Ungdomsförbundet. Kapitel 6 och 7 är av diskuterande karaktär. Kapitel 6 handlar mer om organisationsstrukturen medan kapitel 7 handlar om maktordningar baserade på föreställningar om bland annat hudfärg och funktionalitet. Sist kommer en slutssats med en avslutande diskussion.

2. Forskningsläge och teoretiska perspektiv

Tidigare forskning

Det finns en hel del tidigare forskning på ämnet om platta organisationsstrukturer, feministiskt organisering och ledarskap eller maktkritisk organisering, som oftast lutar sig mer åt anarkismens håll. Men jag börjar med Socialantropologen Johanna Gullbergs (2016) avhandling *The Republic of Difference - Feminism and Anti-racism in the Parisian Banlieues*. Som handlar om, som titeln säger, tre olika antirasistiska och feministiska organisationer i förortererna till Paris. Med ett jämförande antropologiskt perspektiv ger hon en bild av hur antirasistiska och feministiska argument ställs emot varandra och hur denna dikotomisering reproduceras och skapar konflikt mellan de tre organisationerna. Konflikten växte fram ur den så kallade slöj-affären som kom att bli lag 2004, som förbjöd utmärkande religiösa symboler i offentliga skolor och handlade främst om en kan vara feminist och muslim, antirasist och feminist eller ingetdera samtidigt. Till exempel menar en av organisationerna, MIR, att feminism i sig är ett västerländskt, vitt och kolonialt uttryck som inte går att kombinera med antirasism, medan en annan, AFRICA, ser feminism och antirasism som kompletterande och samverkande. Gullbergs (2016:102,193-194) forskning är relevant för min uppsats eftersom hon problematiserar hur intersektionalitet tenderar att reducera faktiska erfarenheter till teoretiska maktrelationer, men att intersektionalitet behöver etnografiska metoder för att visa komplexiteten av en social värld.

Antropologen Maple Razsa tillsammans med aktivisten Andrej Kurniks etnografiska studie "*The Occupy Movement in Žižek's hometown*" (2012) gör ett jämförande perspektiv på en anarkistisk rörelse i Ljubljana med Occupy Wall streets - i am the 99% (OWS). De ger främst en bild av hur rörelsens beslutfattande metoder ter sig. OWS använder sig utav modifierad konsensus där efter allas röster har blivit hörda, måste 90% vara överens om beslutet för att det ska gå igenom. Rörelsen i Ljubljana

skapar istället demokratiska beslut utifrån direkt agerande (direct action). De som vill får hålla i en workshop där en lyfter det en har en åsikt i. Denna metoden ska gynna marginaliserade personer, men Rasza & Kurnik ställer sig frågan om vad som händer om någon med åsikter som totalt avviker från rörelsen formar en workshop? Kurnik själv menar då att det gäller att ha en tydlig profil, som representerar det en vill säga och att skapa normer som säkerställer att minoriteters positioner försvaras. Till skillnad från OWS, där besluten är kopplade till en slags styrelsen (general assembly), är inte workshopsen i Ljubljana bundna till styrelsen, utan var och en har egenmakt att göra beslut hur de vill och forma sina workshops som de vill. Om en inte håller med bör en istället engagera sig, vara med i workshopen, eller helt enkelt skapa sin egna workshop.

Marianne Maeckelbergh (2012) redogör för occupy-rörelsen ur en annan geografisk, historisk och social kontext: Barcelona. Maeckelbergh visar hur horisontell beslutsfattning skapar utrymme för decentralisering och mångfald, men problematiserar också det samma för att visa dilemman som uppstår. (2012:208-9) Maeckelbergh ställer sig liknande frågor som Rasza & Kurnik (2012), hur en i praktiken använder sig utav konflikt för att stärka demokratin: hur kan vi undvika att konflikter istället försvagar? (Maeckelbergh 2012:223) Bland tusentals engagerade fattas beslut genom handuppräckning och om fler än 40 händer blockerar förslaget skickas det vidare tillbaka till arbetsgruppen. Det visar sig trots långa processer för att decentralisera rörelsen ändå centraliseras till en typ av mittpunkt och att det kräver att *alla* är engagerade i *alla* frågor. Ett exempel illustrerar hur ett beslut godkändes trots att tillräckligt många blockerade förslaget, eftersom att facilitatorn ansåg att de som inte var överens inte hade bidragit med något till framställandet av förslaget och att en inte kan rösta ner något bara för att en inte gillar förslaget. (2012:227)

Genusvetaren Malin Rönnblom (2002) behandlar i sin avhandling *Ett eget rum? Kvinnors organisering möter etablerad politik kampen om politiken*, kvinnors inflytande och vilken betydelse kön har för organisering liksom politik. Med en kvalitativ ansats ger hon den territoriella kontexten betydelse genom att studera

kvinnors organisering på ett territorium som traditionellt inte sammankopplas med kvinnorörelse, Norrlands glesbygd och inland. Också i denna avhandling studeras tre olika rörelser. Jag säger rörelser istället för organisationer eftersom problematiken med deras organisering ofta landar i att de tvingas in de traditionella hierarkiska formerna för organisering när de exempelvis behöver en styrelse för att söka resurser eller för att få legitimitet bland politikerna. Rönnblom menar också att bara att vara kvinna är utmanande i sig utan också att driva så kallade kvinnofrågor utgör ett ifrågasättande av legitimiteten. Intressant är den förskjutning som sker från direktdemokratiska nätverk till toppstyrda centraliserade styrelser där både byråkratin men också normer om hur en ska bedriva politik/organisering gör att en anpassas in i de traditionella hierarkiska organisationsstrukturerna. Det visar sig att också här skapar mötet med den etablerade politiken konflikter och organisationerna blir mer centraliserade och "toppstyrda", eller väljer att organisera sig utan statliga resurser och tar istället avstånd från politiken.

Mycket av den forskning som finns på feministisk organisering och ledarskap handlar om hur organisationsstrukturer könas (Melander 2016, Rönnblom 2002) men också hur de rasifieras och klassifieras (Acker 2006). Zarah Melanders (2016) masteruppsats "*Ledarskap och feminism - En studie om organisering och ledarskap i en feministisk organisation*" handlar om en organisation lik den jag undersöker (den är hemlig i hennes uppsats, men enkel att googla fram). Uppsatsen visar att deras feministiska ledarskap snarare handlar om att stötta kvinnor/tjejer att ta över den patriarkala makten än att förändra och vara maktkritiska till det hierarkiska systemet. Alltså en kan enkelt säga att en kvinna som ledare i en organisation inte per automatik innebär ett feministiskt ledarskap.

En välciterad artikel som först kom ut på 70-talet är Jo Freemans (2013) "*The tyranny of structurelessness*". Freeman förklarar hur kvinnorörelsen tenderar att välja bort den hierarkiska organisationen för att undvika ojämna maktförhållanden och formas istället till en rörelse utan någon särskild struktur. Strukturer kommer alltid komma fram, hur en än gör, de kan förändras eftersom hur gruppens kunskaper och behov ser ut men det hon menar är att en typ av elit, eller ett

ledarskap kommer så småningom ta form. Alltså att några få personer "tar" makten och överordnar sig andra. Freeman menar att om en istället jobbar med tydliga och roterande arbetsuppgifter, intern bildning och framförallt: lika tillgång till information, blir det svårare att makten centreras till en eller två personer.

Tillbaka till Amerika ger David Graeber (2009) i boken "*Direct Action - An ethnography*" en förståelse för anarkismens organisering i Quebec city. Han tar bland annat upp direkt demokrati, aktivistkultur, aktioner och mötesstrukturer. Graeber har gett mig en djupare förståelse för aktivistkultur där han tar upp bland annat "white privilege" och klassbakgrund inom anarkistiska och aktivistiska rörelser.

Teori

Jag har valt att använda mig av Michel Foucaults teorier om maktrelationer, diskurser och det som Foucault menar diskurser gör - talan om sanningen: förkastar andra sanningar. Jag kommer alltså använda mig av Foucaults begrepp makt/kunskap och diskurs, men utöver det kommer jag här också redovisa begrepp som informell/formell makt, intersektionalitet och organisationsstruktur. Jag har använt mig av boken Michel Foucault av Sara Mills (2003).

Foucault ser inte makt som endast något negativt eller något som bara förtrycker utan förtrycket ger nya former av handlande och nya former av makt. Foucaults intresse för makt kommer snarare underifrån, från de förtryckta. Han menar att där det finns motstånd finns det makt. Att se på makt utifrån motstånd ger utrymme till att individerna ses som aktiva subjekt snarare än passiva offer. Men makt är inte något en har inneboende, makt är något en gör: en process. (Mills 2003:33-34,40)

Foucault (Mills 2003:53-66) förklarar en diskurs som uttalanden eller talan om något som ger det en mening eller betydelse. Vi kan tala om homosexualitet på ett visst sätt, som det avvikande. Genom att vi pratar om heterosexualitet som det normala: normen, sanningen, görs homosexualitet som det avvikande - det är denna delen som

ligger till grund för min uppsats och i mångt och mycket varför också Ungdomsförbundet organiserat sig. Foucault har kritiserats för att fokusera enbart på institutioner och därav underminer individens förmåga att handla. Men Foucault menar snarare att institutioner, som en hop av uttryck och påståenden etablerar något som sanning eller kunskap och lämnar därför utrymme för en mindre individualistisk förståelse av sanningen - men också att institutioner inte är något svävande ovanför oss människor utan institutionerna utgörs av oss och det är vi som reproducerar den.

Freeman (2013:233) menar att det är den informella makten som ligger till grund för elitism: skapandet av en hegemoni. Freeman menar att det således är bättre att arbeta med formell makt, än informell makt eftersom en då kan vara ansvarig för sin egen makt och vara medveten om den. Den formella makten innebär den makt en blir tilldelad, som till exempel att bli vald i förtroende av medlemmarna att sitta i styrelsen. Den informella makten är snarare normer och oskrivna lagar; och med en förståelse av makt från Foucault, skapas de utifrån diskurser.

En förståelse av intersektionalitet behövs för att förstå hur Ungdomsförbundet arbetar; men också ett centralt begrepp för min analys. Jag tar hjälp utav Nira Yuval-Davis (2006) *Intersectionality and Feminist Politics*. Intersektionalitet introducerades av Kimberlé Crenshaw (1989), när hon diskuterade frågor om svarta kvinnors arbetsvillkor i USA. Intersektionalitet som analysverktyg fokuserar på skärningspunkten mellan olika samhälleliga maktordningar som baseras på till exempel kön, etnicitet, sexualitet, klass, "ras", funktionalitet, ålder eller andra socialt konstruerade föreställningar om kroppen. (Yuval-Davis 2006)

Utöver vad jag redovisat från tidigare forskning kommer min förståelse av organisationsstrukturer främst från sociologen Joan Acker (2006, 2012) som ser den hierarkiska organisationsstrukturen som patriarkal och den vita överlägsenhetens virke där hon menar att könade och rasifierade förväntningar och antaganden är inbyggda i kontroll som skapas av hierarkisk makt och att maktordningar i samhället reproduceras av hierarkin.

3. Metod och etik

Jag brukar säga att jag lider av beslutsångest, och likadant blev det med det här arbetet. Därför har jag bytt ämne några gånger, och teori likaså. Men att ägna min vakna tid åt att läsa om makt, feminism och politiskt engagemang hör ju liksom till mina största intressen.

Först måste jag säga att jag själv är engagerad i Ungdomsförbundet i fråga och jag känner en del av mina informanter sen innan, vissa mer vissa mindre. Jag är sammankallande i politiska utskottet, men jag återkommer till det, först ska jag redovisa mina "fält" och metoder. Min kunskap om etnografisk metod är hämtad ur Charlotte Aull Davies (2008) *Reflexive Ethnography: A Guide to Researching Selves and Others*.

Fält och metod

För att få en hum om vilken ände jag skulle börja i åkte jag till Stockholm, där organisationens kansli ligger, för att delta på en styrelsehelg. Detta var någon gång under våren 2018. Under helgen använde jag deltagande observations-metoden. Jag ville också se hur formella möten liksom informella möten gick till, hur gruppdynamiken såg ut och hur deras reaktion till mig var, i egenskap av forskare.

Deltagande observation (2008:67-71) ses som den typiskt etnografiska metoden och innebär att en försöker få ett inifrånperspektiv där en lär känna informanterna närmare och vad deras kultur utgör. Ofta pågår ett fältarbete en längre tid än vad jag kunnat (som ett till flera år). Jag har begränsat mig till två dagar. Det gör ju ,såklart, att mitt material kan ha missat en hel del olika förståelser och perspektiv. Jag har också begränsat mig till att delta vid *en* styrelsehelg, med endast *styrelsen*. Det gör att min forskning blir än mer begränsad.

Jag deltog, i princip på samma premisser som de andra som var där. Eftersom jag är medlem har jag rätt att närvara och som representant för politiska utskottet har jag också mer insyn i vad de gör och vissa frågor som också rör mitt arbete. Jag har däremot ingen rösträtt på beslutsfattande möten. Eftersom jag bara är *en* person deltog jag som både antropolog-student och representant för utskottet. Det innebär att jag var med i diskussioner, som till exempel riskanalyser, jag la fram förslag tillsammans med de andra och jag tog till och med på mig mer ansvar och gick med i projektgruppen.

Jag valde att ha en gruppdiskussion som, efter deras önskemål, fick ta rum under lunchen på söndagen. Det gjorde att det blev en aning tidspressat och jag hann inte med så mycket som jag ville. Men eftersom dom arbetar med det som jag är intresserad av att studera, så fick jag ut ganska mycket ändå. Dock, som också Davies (2008:105) varnar om, finns det risker att gruppdynamiken träder fram och tar över: att informella maktrelationer uppenbarar sig. Något jag också kände av. Om jag haft mer tid hade jag diskuterat i mindre fokusgrupper också, men i detta sammanhang var det endast till min fördel.

Jag har också intervjuat några från styrelsen. Jag valde ut informanterna utefter, jag ska inte ljuga, de som gav mig mest under styrelsehelgen. Jag är säker på att andra också har mycket intressant att komma med, men jag var tvungen att begränsa mig. Jag skickade ett mail till dom jag vill prata med, de fick välja själva mellan telefon, mail eller videosamtal eftersom de geografiska avstånden är ganska långa. Jag har använt mig utav semistrukturerade intervjuer (Davies 2008:102-104). Jag har alltså förberett ett antal frågor eller ämnen som jag velat ta upp. I två av fyra intervjuer blev det mer utav ett samtal - där jag kände att vi hade mer djupare diskussioner där jag pendlade mellan att vara intervjuare/kompis/kollega.

Jag har tagit del utav Ungdomsförbundet policyer, scrollat igenom deras facebookflöde, instagram och hemsida. Under min c-uppsats-period har jag också deltagit under ett styrelsemöte över hangout och en natt-aktion där vi satte affischer över hela Sverige (jag i Malmö). Jag kommer också prata om ett årsmöte jag har vart

på, vilket var innan jag visste att jag skulle skriva om organisationen. När den delen kommer, kan du ha i åtanke att jag har plockat allt från mitt minne.

Kompletterande frågor har skett över organisationens egna chatfunktion.

Andra begränsningar jag gjort är att jag inte har intervjuat några medlemmar som inte sitter i styrelsen. Jag har inte heller pratat med någon från något annat utskott än det jag är engagerad i (och jag är själv i det utskottet just nu). Jag önskar att jag hade gjort det då jag känner att min uppsats kretsar väldigt mycket kring styrelsen.

Reflexivitet

Davies menar att *"every statement of culture is also a statement about anthropology"* (Davies 2008:9) - att i etnografisk forskning med reflexivitet som utgångspunkt blir min världsbild en jämförelse med de som studeras. Inte menat att uppsatsen handlar om mig men att min roll är avgörande för hur min text blir. En annan kanske får en helt annan uppfattning av Ungdomsförbundet än vad jag får. Att säkerställa objektivitet, är därför i princip omöjligt då mina uppfattningar, erfarenheter och min egen identitet speglas i analysen av min empiri. Davies menar att det finns nära sammanband mellan reflexivitet och objektivitet. Att vara reflexiv handlar om att se på sin egen roll, sin egen maktposition och hur en påverkar sitt fält, när gränsen mellan objektivitet och subjektivitet suddas ut. (2008:4-5)

Etiska dilemman

Jag är, som sagt, själv engagerad inom Ungdomsförbundet. Det innebär att jag studerar på hemmaplan - det är i samma kretsar jag brukar röra mig i. Att göra sitt fältarbete "hemma" växte fram som kritik av en exotifierande och kolonial bild av fältarbetet. Antropologer vänder sig istället för att studera sina egna samhällen, samtidigt som koloniserade länder också antar den antropologiska läran. Precis som Davies (2008:41-44) pratar om, är inga samhällen homogena, och att dela en plats med någon behöver inte resultera i att en har samma erfarenheter eller samma

kulturella meningar. Att jag är engagerad i organisationen jag studerar behöver inte betyda att jag delar samma bild av hur mina informanter ser på Ungdomsförbundet. Andra menar också att det kan vara till fördel: att vara en "halfie" kan skapa större tillit till människorna en studerar och maktrelationen mellan forskare och informant kan vara lättare att jämma ut. Men riktigt så enkelt är det inte heller, bara för vi har en gemensam nämnare är inte min forskning på Ungdomsförbundet helt problemlös ändå. Jag står i en maktposition, där jag som antropologstudent sitter på makten att kunna problematisera och analysera hur informanterna arbetar, samtidigt som jag tror att de lätt glömmer av att jag gör just det, eftersom det inte ses som något konstigt att jag är där. Det har också känts ganska jobbigt under vissa stunder att för det första sitta och studera maktrelationer på personer jag känner och sen analysera vad de sagt.

Också har en annan antropolog-student tusslat omkring på diverse tillställningar som Ungdomsförbundet anordnat och en person från styrelsen, Kajsa, uttryckte att hon kände sig övervakad och att det var jobbigt. Jag misstänkte att hon kanske tänker likadant för mig. Jag var noga med att berätta vad jag skulle göra, hur jag gör det och varför. Att de vet om att jag inte vill organisationen något illa och att de kan använda mitt material bäst hur de vill tror jag gör det mindre jobbigt. Jag har också sett till att alla varit med på sina egna premisser. Jag har dock *inte* spelat in några intervjuer eller samtal, vilket kan påverka mitt material, eftersom jag inte har kunnat gå tillbaka och lyssna på exakt vad mina informanter har sagt. Det beror på att jag från början glömt av det. Jag litar dock på min egen förmåga att kunna anteckna! Vissa samtal kan dock vara något justerade - ifall informanterna känner att de inte använt exakt just dom orden så ligger det såklart på mig.

Presentation av informanter

Jag kommer här att presentera mina informanter, med relevant information för läsarens skull, för att få en helhetsbild av min uppsats. Lite obekvämt, men viktigt eftersom jag belyser att rasifieras, att tillhöra medelklassen och så vidare.

Två av mina intervjuer ställdes in så kvar blev Gabriele, Juno, Erik och Fanny. Kajsa kommer nämnas en del också, men hon pratade jag endast med under styrelsehelgen. Gabriele definierar sig som ickebinär och queer, är sammankallande i styrelsen samt valtalesperson och är inne på sitt fjärde år som förtroendevald i Ungdomsförbundet. Hen rasifieras som vit och är från staden. Juno definierar sig som kvinna, rasifieras som vit och är från landsbygden men bor i staden. Hon är styrelseledamot. Erik definierar sig som man, straight, rasifieras som vit och är från staden. Han är ekonomiansvarig. Fanny definierar sig som kvinna, rasifieras som sydostasiat och är från staden. Hon är styrelseledamot och val-talesperson. Kajsa definierar sig som kvinna och straight. Hon rasifieras som vit och bor i staden. Kajsa är sammankallande och valtalesperson. Och jag - jag definierar mig som kvinna och queer. Jag rasifieras som vit och från landsbygden men bor staden! Vi alla är ungdomar, uppväxta i Sverige, feminister och har någon sorts erfarenhet från universitetet.

Jag har bytt namn på alla i uppsatsen för att säkra deras anonymitet. Jag velade fram och tillbaka om jag skulle skriva organisationens namn, eftersom det ändå kanske är uppenbart. Men det säkra före det osäkra - jag har valt att kalla organisationen för bara Ungdomsförbundet, och när jag nämner moderpartiet skriver jag Moderpartiet.

4. Vision

Ungdomsförbundet använder sig utav en antirasistisk, feministiskt och intersektionell politik där demokrati och mänskliga rättigheter står i fokus. De menar att de tillför ett nytt perspektiv på politik där de ställer sig kritiska till kapitalistiska, patriarkala, rasistiska och hierarkiska strukturer och normer. De strävar efter att vara en platt organisation och att arbeta inkluderande och transparent så att allas medlemmars röster ska spela lika stor roll oavsett om du sitter i styrelsen eller är aktivist. Det är uppenbart att organisationen ställer sig kritiska till de flesta olika sorters makthierarkier där hela organisationen ska genomsyra en omfördelning av makt. Detta är i grunden vad Ungdomsförbundet står för och vad de skriver utåt och vad som uppfattas efter en titt på deras hemsida.

Uppbyggnad

Ungdomsförbundet menar att de främst utgörs av sina medlemmar men arbetar i flera olika organ som styrelse, utskott eller lokalavdelningar. Det finns också två anställda, verksamhetsutvecklare och organisatorisk sekreterare, och 17 lokalavdelningar.

Det finns fem utskott med varsin sammankallande. Aktiva utskott just nu är kampanj-utskottet, politiska utskottet och internationella utskottet, med en sammankallande i varje utskott. Jag är engagerad i politiska utskottet - och just nu den enda aktiva i mitt utskott, därför är det inte jättehög aktivitet på grund av att jag skriver den här texten. De andra utskotten består av desto fler, hur många vet jag inte exakt. Men utskotten ska arbeta parallellt och tillsammans med styrelsen för utvecklandet av bland annat ny politik eller internationella samarbeten, medan styrelsen också har större ansvar för det organisatoriska.

Styrelsen består av 1 sekreterare, 1 ekonomiansvarig, 2 sammankallande och 6 ledamöter. Att ha två sammankallande, istället för en ordförande som är det vanligaste för politiska ungdomsförbund, är en metod för jämna ut makten. Styrelsens uppgift är att leda organisationens nationella verksamhet mellan årsmötena och att representera Ungdomsförbundet i offentliga sammanhang. I styrelsen har alla varsitt övergripande ansvar och är talesperson för varsitt övergripande ämne, till exempel som att folkbildningsansvarig är ansvarig över bildningen inom organisationen och talesperson kan vara till exempel miljöpolitisk talesperson. Just eftersom det är valår i år är också tre personer inom styrelsen valtalesperson och fungerar som talespersoner för hela organisationen fram till valet.

Policys

I Ungdomsförbundets dokument, som policys eller stadgar framgår det att det feministiska arbetet präglas av bland annat inkludering, platthet, demokrati och transparens. Demokratiska beslut är viktigare än exempelvis tidsaspekter eller ekonomiska aspekter. Tolkningsföreträde förespråkas för att skapa ärlighet i sina ställningstaganden, vilket innebär ungefär att personer tillhörande en social grupp har förtur i att definiera hur till exempel förtrycket ser ut, vad som är nedsättande mot denna grupp eller hur kampen skall föras. Inkludering innebär allt från ett tillgängligt språk till att undanröja funktionella hinder. Ord som förståelse och respekt beskriver organisationen och erfarenheter ses som en kompetens vi helst delar med oss - för att lära oss av varandra och för att främja ett öppet klimat. Gabriele säger det bra själv och menar att inkluderingsarbete innebär att;

undanröja olika typer hinder. Organisationen ska se till att tillhandahålla så mycket resurser som möjligt så att vem som helst egentligen kan ta sig an vilket uppdrag som helst. Sen är det väl klart att det inte alltid går i praktiken, men det är ändå en vision att sträva efter.

Inkludering och tillgänglighet kan också handla om att göra saker mindre läskiga, där de exempelvis vid nästa årsmöte i sommar planerar att ha mentorer för de som är

med för första gången. Mentorerna är de medlemmar som vill och har varit med på tidigare möten och ska då fungera som ett stöd i hur allt fungerar vid ett årsmöte, allt från krånglig formalia och svårförståeliga byråkratiska processer till att peppa att våga debattera i talarstolen inför andra medlemmar.

Jag vill också berätta om Ungdomsförbundets syn på hållbart engagemang. Jag brukar säga att alla feminister mår dåligt och precis som min idol Sara Ahmed (2017) menar kan feminister ses som glädjedödare: vi hittar fel i allting. Att Ungdomsförbundet har en överrepresentation av psykisk ohälsa, depressioner, ångest men framförallt stress kan bero på flertal saker. Att vara medveten om förtryckande strukturer kan vara ångestladdat i sig och att ha som mål att störta patriarkatet, som det står i Ungdomsförbundets strategi för hållbart engagemang, *“bidrar till en känsla av att ens uppdrag är “gränslöst” och aldrig tar slut vilket kan leda till en stress för de aktiva inom organisationen.”*.

Kommunikation

Mellan styrelsen och utskotten och de anställda används rapporter som skickas ut före och efter styrelsehelgerna som infaller var tredje vecka, men på grund av tekniskt strul med mailen har inte några rapporter kunnat skickas ännu till utskotten, så hur det funkar vet ingen av oss. För alla medlemmar finns en feministisk rapport som kommer ut var fjärde månad från styrelsen där det står vad som hänt den senaste tiden från alla olika organ, allt från organisatoriskt arbete, kampanjer, politik eller aktivism. Nytt för i år är ett kommunikationsmedel/chatfunktion som tidigare endast använts inom styrelsen också öppnats upp till hela organisationen. Där kan en skapa sina egna grupper och ett antal trådar finns för exempelvis omvärldsbevakning eller aktivism. Till exempel under tråden omvärldsbevakning diskuteras varje söndag SVTs nyhets och debattprogram Agenda, något som är ett medvetet val för att inkludera fler medlemmar i ganska lediga diskussioner om tidsenliga frågor. Hittills är det nog dock bara jag utanför styrelsen som varit med, men det är en relativt ny och otestad funktion som styrelsen liksom jag tror är ett bra sätt att öppna upp

arbetet för hela organisationen och bygga förutsättningar för enklare kommunikation organ emellan. Allt färdigt, bearbetat och av årsmötet klubbade material läggs upp på hemsidan såsom politik och stadgar, liksom hur det organisatoriska arbetet förs.

5. I praktiken

Aktivism och kampanjer

Ungdomsförbundet ser aktivism som ett verktyg för att sprida sina åsikter till allmänheten och som ett sätt att engagera sina medlemmar. Jag deltog vid en nattaktion under den internationella dagen för avskaffande av rasdiskriminering. Vi satte upp affischer runt om i Malmö. Aktionen tog rum i 17 olika städer över Sverige och visade att det finns engagerade medlemmar runt om i hela landet. På affischen stod det: *“affischering är olaglig - med det är rasism också!”* Jag mötte upp ett gäng - de som är aktiva i en lokalavdelning i Malmö vid tolvslaget och sedan begav vi oss ut. Eftersom det var nattetid var vi alla ganska trötta, det var kallt ute och vi cyklade, så mycket rum för snack fanns inte. Det som skaver mest inom mig var att vi, sju stycken till synes vita personer var de enda som ville vara med. Inte för att vita personer inte kan ta den antirasistiska kampen, utan för att ryktet om att Ungdomsförbundet är en vit organisation som har svårt att engagera personer som rasifieras annat än vit, verkar ändå stämma.

Kampanjer på internet är den mest använda metoden av Ungdomsförbundet eftersom det är ett effektivt sätt, både rent ekonomiskt, för att nå ut till målgruppen och för att kunna nå längre ut än staden. Internet har inte den geografiska begränsningen, men begränsas ändå av att personer som inte följer, eller följer någon som följer Ungdomsförbundets kanaler inte hittar lika enkelt till deras plattform. Senaste kampanjerna har handlat om bland annat asylpolitiken, där Ungdomsförbundet står för en gränslös värld, HBTQ-politik, om Sveriges koloniala arv och senast om att förbättra sexualundervisningen i skolan. Det är ett stort fokus på att förmedla kunskap och inte att lägga upp så mycket bilder på personer. Ett medvetet val för att inte fokusera på individer eller som Gabriele säger i en intervju jag hittade på nätet: *“Vi försöker jobba emot personprofilering. Ett kollektiv är alltid mer kompetent än en enskild individ”*.

Årsmöte

Årsmötet är den största träffen för hela organisationen och faller in två gånger per år. Alla medlemmar bjuds in och samlas för att diskutera och klubba igenom saker som arbetas fram men också lägga nya förslag på politik liksom stadgar, verksamhetsplaner och så vidare. Årsmötet uppdragar sen styrelsen och utskotten att göra specifika saker, även om utskott och styrelse kan göra mer än det som klubbas igenom. Det är alltså på årsmötet som alla olika organ i organisationen träffas. Senaste årsmötet var i Västerås, där cirka 60 medlemmar träffades för att diskutera ny politik, en valplattform och delta i workshops. Bland annat var Moderpartiets landsbygdspolitiska talesperson där och pratar om Moderpartiets landsbygdspolitik. Det var ett av de bättre åren där fler som inte var engagerade i utskott eller styrelse tog plats i diskussionerna. All politik presenterades först, som sedan diskuteras under ett åsiktstorg där en kunde lägga yrkanden på alla motioner/förslag. Åsiktstorget är till för att medlemmar ska kunna fatta en egen uppfattning, få mer kunskap eller reda ut oklarheter.

Politiska utskottet (bland annat jag) hade lagt fram ett förslag om en djurrättspolitik. Jag hamnade i en diskussion redan på middagen dagen innan om varför vi inte skrivit något om jakt, där personen inte kunde förstå hur vi inte ville förbjuda jakt, människan ska inte ha rätt att döda djur! Jag försvarade med att jakten i Sverige inte handlar om att döda för nöjets skull, utan både för djurens och vår egen skull. Jag har dessutom inte har någon som helst erfarenhet av jakt och har därför svårt att ens ta ställning. Under debatten på årsmöten kom vi tillbaka till samma diskussion och flertal upprörda medlemmar ville att vi skulle lägga till en punkt om att förbjuda jakt. Som tur var fanns en hel del personer uppväxta landsbygden och med samisk bakgrund där, som lyfte problematiken med att tycka något på känslobaserade åsikter utan någon som helst vetenskaplig grund. Förslaget var redan radikalt nog och förslaget om att förbjuda jakt röstades ner. Det jag såg hända var att personer använde sin identitet för att skapa tolkningsföreträde - och enligt mig till en fördel.

Samtliga jag pratat med är överens om att Ungdomsförbundet är en homogen organisation med främst vita medelklass-tjejer från storstaden och i viss mån många som identifierar sig som HBTQ+. Juno menar att det börjar gå åt det bättre där fler som rasifieras och personer från landsbygden engagerar sig nationellt, men att organisationen fortfarande är till stor del vit och att utlandsfödda underrepresenteras. Fanny, som valdes in i styrelsen på senaste årsmötet, menar samtidigt; *“Det vore konstigt att inte vara ärlig. Jag var den enda på senaste årsmötet som inte satt i styrelsen som rasifieras.*

Styrelsehelg

Jag tog tåget upp till Stockholm liksom den ena hälften av styrelsen som inte bor i staden för att vara med på styrelsehelgen. Där hålls alltid mötena eftersom det är där kansliet ligger. Under mer formella möten som styrelsehelg får jag också en större insyn i hur mötena kan gå till och hur en arbetar för att försöka jämna ut bland annat talarutrymmet. Men också kunskapen, liksom att ha ett erfarenhetsutbyte. Eftersom jag är bekant med alla i styrelsen började dagen väldigt tryggt och bekvämt, vi hällde upp kaffe och kollade av läget med varandra. Trots att vi precis gått igenom hur vi mår började det formella mötet med mårundor, där vi gick laget runt och berättade mer eller mindre hur vi mårde, en metod jag stött på i flera feministiska rum och finns till för att göra oss mer mänskliga och personliga, för att komma närmare varandra men också för att hur en mår kan påverka hur en beter sig eller arbetar under dagen.

Hela helgen var planerad och schemalagd utav de två sammankallande, där om en velat få med något på dagordningen behövt berätta det i förväg. Första dagen innehöll mestadels snabba föreläsningar på 15 minuter som var och en förberett, som Juno förklarade i efterhand var till för att jämna ut makten, både som kunskapsutjämning men också för att jämna ut talartid. De föreläsningar som hanns med handlade bland annat om hållbart engagemang med ett stress och maktperspektiv, grafisk design och

debattetekniker. Erik höll också i en lite längre föreläsning om debatt och härskartekniker och vi sammanställde en riskanalys inför valåret. Även jag inkluderades i alla diskussioner, alla gå-rundan-runt och i arbeten som riskanalysen, något som jag tror beror delvis på ett inkluderande klimat och att jag representerar politiska utskottet. Alla medlemmar har närvarorätt på styrelsemötet och medlemskapet är gratis. Om jag inte varit medlem över huvud taget hade det troligen fungerat på ett annat vis. Jag har däremot ingen rösträtt vid beslutsfattande möten, men lika rätt att diskutera och föra fram åsikter som andra medlemmar.

Olika metoder användes för att dela på talutrymmet där det växlades mellan att gå laget runt, att föra talarlista och en variant som kallas "popcorn". Talarlistan innebär att när du vill säga något räcker du upp ett finger om du står först i tur, två fingrar om du är näst i tur och så vidare. Popcorn, som även Graeber (2009:302) skriver om, innebär att den som hade något att säga säger det rakt ut och används mer när något behövs pratas om snabbt eller när en ska säga det första en tänker på. Dagen avslutades med en middag med de som var kvar efter dagen och jag. Även middagen fanns det en baktanke med, för att socialisera med varandra mer ledigt och att lära känna varandra bättre. Jag var dock tvungen att lämna middagen eftersom jag var tvungen att checka in på hotellet jag sov på.

Andra dagen var upplagd med mer grupparbeten där styrelsen delade upp sig i två grupper och jag hängde med en timma på vardera möte. När vi var i tillsammans allihopa användes talarlistor flitigt, och vid vissa tillfällen en popcorn-variant. Vi brainstormade slagord till valkampanjer och de flesta kom med några förslag som vi skrev upp på tavlan för att komma fram till ett beslut tillsammans.

Gruppdiskussion

Helgen avslutades med en gruppdiskussion som jag höll i. Tiden rann dock iväg väldigt fort och vi hann inte alls med så mycket som jag önskat. Men några saker vill jag ta upp: Kajsa förklarar att de använder sig utav ansvarshierarki vilket betyder att

sammankallande har, som förtroendevald, ett övergripande ansvar att dela upp, hålla ihop, se över och dela ut arbete och ansvaret för de andra styrelseledamöterna. Kajsa menar att det måste finnas en typ av hierarki som inte handlar om värde, tillgång eller mängd på något vis, utan bara att en har övergripande ansvar att fördela arbetet lika, för att arbetet ska vara tydligt och strukturerat.

Alla från styrelsen som jag pratat med sedan jag hörde talas om "ansvarshierarki" håller med om att det behövs, men samtidigt säger det emot överenskomna policys och är inte etablerat i organisationen - alls. Juno, som är ledamot i styrelsen säger angående ansvarshierarki;

Det är väldigt viktigt att ha tydlighet, annars blir det liksom oklart vem som tar besluten liksom. Om man ska kunna arbeta effektivt över huvud taget. Och att det blir en frustration om det inte är uttalat om vem som ska göra något, eller att inget händer....att inte någon gör allt.

Jag frågar under gruppdiskussionen hur Ungdomsförbundet jobbar makt-kritiskt där Gabriele först tar ordet och menar "att få kontroll är också att ta kontroll" och syftar egentligen på att minoriteter och kvinnor måste få kontroll över sina egna liv. Vidare under gruppdiskussionen framgår det att Ungdomsförbundet som en rörelse tillsammans med Moderpartiet ser sig ha ett ansvar att komma in i riksdagen och att den makt-kritiska biten innebär att vara kritisk till hur politiken förs och att Ungdomsförbundet och Moderpartiet finns till för att stärka de som marginaliseras i samhället. Isabelle, som är ledamot i styrelsen tillägger också "att eftersom det är valår, finns det inte tid för nya modeller och idéer. En eventuell utveckling av organisationen kan komma sen men inte nu!"

Ungdomsförbundet strävar efter konsensus och demokratiska beslut: besluten fattas vid enkel majoritet. Kajsa säger;

Alla beslut fattas inte av konsensus, men vårt mål är att i mångt och mycket förankra beslut genom att försöka nå konsensus. I och med fördelat ansvar

är det givetvis så att beslut fattas av enskilda hela tiden, eftersom en själv kan ta initiativ och beslut inom sitt eget område, utifrån det tilldelade mandatet från årsmöte och styrelse. Formella beslut, när vi röstar på styrelsemöten, strävar efter att nå konsensus, och oftast hamnar vi där. Jag tänker att sammankallande ju har en del makt över dagordning och att ge förslag på att-satser, men båda dessa antas ju av eller kan ändras, vilket händer ofta, på mötet. Sammankallande har ingen utslagsröst. Gällande andra beslut, snabbare, så är det ju sammankallandes fördelade ansvar att ta vissa beslut, t.ex. krishantering och arbetsfördelning. Där har vi ju mer mandat, på samma sätt som Erik har mer mandat att fatta beslut gällande ekonomin.

6. I skuggan av plattheten

Medlemmar

Som jag förstår det finns det en önskan om att alla olika organ ska arbeta mer självgående men att styrelsen ofta misslyckas med att se till att andra organ gör just det. Det beror på flera olika saker, men tydligt är att det är styrelsen som har makten och det är dom som aktivt måste jobba med att jämna ut den. Under årsmöten är det oftast styrelsen och politiska utskottet som lägger fram förslag på ny politik eller nya verksamhetsplaner. Det finns en bild av att styrelsen och politiska utskottet sitter på mer kunskap och det är svårt att ställa sig emot som endast aktiv medlem. Samtidigt är det styrelsen och politiska utskottet som aktivt arbetar med de frågor som Ungdomsförbundet ska ta ställning i, men att det är svårt att släppa på kontrollbehovet och tilliten att andra också kan göra ett bra arbete. Juno ställer sig frågan hur..

..vi i praktiken kan få fler att ta plats, få plats. Hur kan vi få riksårsmötet att vara för medlemmarna? I praktiken är det främst styrelsen och politikutskottet som tar plats vad gäller att skriva förslag och debattera. Där tänker jag att de som har större auktoritet genom att en till exempel sitter i styrelsen ska tänka på att låta andra komma fram.

Att både vi från politiska utskottet och styrelsen utifrån verkar ha mer kunskap och för att sätta det i Foucaults termer har mer makt att styra diskursen går inte att blunda för. Foucault (Mills 2003:69,72) menar att det är omöjligt att utöva makt utan kunskap och att kunskap produceras genom att förkasta annan kunskap som osann. För att något ska ses som 'sanning' måste det gå igenom en process av bekräftelse av dom som besitter makten. För att gå tillbaka till exemplet om att förbjuda jakt, även fast också medlemmar var emot förslaget var det tydligt att styrelsen och politiska utskottet tyckte att samisk kultursensitivitet och ett landsbygdsperspektiv måste gå före djurens rätt. Att veganers kunskap om djurens

rätt också är sann tvivlar jag inte en sekund på, men styrelsen och politiska utskottet sitter på makten att definiera vilken kunskap som är 'sanning'. Foucault menar att det är svårt att skilja makt och kunskap åt. Det är inte bara kunskap som ger makt utan makten ger också kunskap. Genom att kunskap accepteras utav auktoriteten befästs kunskapen som sann: som fakta. (Mills 2003:69,72) När makt/kunskap finns hos styrelsen och i viss mån politiska utskottet och samtidigt det är dom som befäster deras sanning som den rätta kunskapen eller som Graeber säger det: *“The phrase “everyone’s entitled to their opinion” is generally used as a brush-off. They are entitled to their opinion because opinions don’t matter. Those in power do not have opinions. They make policy.”* (Graeber 2009:320)

Men problemet ligger inte bara på styrelsen utan beror också på ett bristande engagemang från medlemmarnas håll. Det finns gott om uppstartade lokalavdelningar men det är vanligt att engagemanget slutar efter ett årsmöte, något Juno tror hänger samman med att nationella styrelsen är dåliga på att motivera och få fler att känna att det de gör är viktigt. Juno säger;

Att det ser ut som det gör med att styrelsen har väldigt mycket makt [...] hänger samman med att folk inte tar plats och folk tar inte plats för att man tror att man inte kan få igenom någonting eller misstänker att man måste vara en expert [...] eller att en har en känsla av att ingen kommer lita på att man kommer att göra ett bra arbete. På senaste riksårsmötet gick fler upp i talarstolen än vanligt. Det var väldigt kul att se. Kanske kan det ha att göra med att vi gick igenom yrkandena på ett ordentligt sätt på plats innan plenadebatten?

En kan ju inte tvinga folk att engagera sig, men genom en centralisering av makt/kunskap till styrelsen och i viss mån politiska utskottet gör helt enkelt medlemmarna motstånd genom att tappa intresset, sluta engagera sig och gå vidare i livet. Som Juno säger, var diskussionerna innan plenadebatten (debatten under beslutsfattande mötet) betydligt mer engagerande och transparenta. Vi gick helt enkelt igenom alla yrkanden (ändringar på förslag som lagts) på storbild tillsammans

och det fanns gott om tid att diskutera och lägga egna yrkanden. Som både Maeckelbergh (2012) och Rasza & Kurnik (2012) visar kräver en platt organisationsstruktur att alla är engagerade.

Utskotten

Som sagt tidigare i metodavsnittet kan jag endast prata från politiska utskottet eftersom jag inte pratat med någon annan, och har heller inte direkt någon insyn i hur de andra utskotten arbetar. Men för att vara organ av lika värde förvånas jag över hur lite utskotten syns på hemsidan eller i sociala medier. Jag har själv försökt tjata oss till mer utrymme, men inte mycket har hänt än.

Av egna erfarenheter från förra verksamhetsåret i politikutskottet förbisågs vårt arbete på flera olika sätt och vi hade svårt att ens få kontakt med styrelsen. Vi hade bland annat gjort dubbelarbete och styrelsens arbete vägde tyngre. Tillslut hoppade sammankallande för politiska utskottet av, det fanns personliga skäl, men mycket berodde på styrelsens kontroll över utskottet.

I en intervju över telefon med Gabriele, som suttit i styrelsen snart 4 år berättar att det förts diskussioner om huruvida styrelsen kan delegera arbete till utskotten eftersom vissa menat att det känns som att överordna sig utskotten. Eftersom diskussionen endast förts inom styrelsen men också att arbete och ansvar aldrig lämnat styrelsen har lett till att makten centraliseras än mer till styrelsen. Som också Juno understryker sitter också nu en ny styrelse och nya försök att jämna ut makten mellan utskott och styrelse. Till exempel blir utskotten aktivt inbjudna till att delta vid styrelsemöten och bättre kommunikation innebär att diskussion om ansvarsfördelning blir betydligt enklare. Men det är också tydligt ett möte för styrelsen, där utskotten är gäster.

Styrelsen

Inom styrelsen är ansvarsfördelning betydligt tydligare, Gabriele är på sitt fjärde och sista år i styrelsen för Ungdomsförbundet och frågorna om maktkritik och arbetsfördelning har hen funderat många gånger om på. Hen menar att makten ligger nära ansvaret och att en därför också måste dela upp ansvaret. Gabriele säger också att hen fått mycket utrymme att utveckla sig själv och sitt ledarskap genom åren och lyfter problematiken med formell och informell makt, likadant som Freeman (2013) redogör för, måste den formella makten till för att kunna fördela den;

Det är en feministisk fråga att synliggöra makten och fördela den. Vi vet till exempel hur många stolar som finns i riksdagen och därför måste den informella makten bli formell. Det finns ett ansvar att fördela den formella makten lika...[...] som att just nu har du makt i den frågan så får nästa person i den frågan och du makt i en annan fråga.

Att ha ansvar innebär att få kunskap om något och känna att det en har makt över sitt arbete. Ungdomsförbundet jobbar aktivt med att dela kunskapen, som till exempel att ha speed-föreläsningar i ett ämne en känner att en kan något i, på samma vis anordnas workshops och föreläsningar under årsmöten och på utskotts dagar. I linje med makt/kunskap (Mills 2003) hamnar styrelsen i en maktposition, där det är dom som besitter kunskapen och inte alltid släpper på kontrollen till andra organ, som utskotten där tanken är att medlemmarna ska engagera sig. Om vi går tillbaka till begreppet ansvarshierarki: som innebär att inom styrelsen har sammankallande ett övergripande ansvar att fördela ansvaret lika, och styrelsen ett övergripande ansvar att leda arbetet för organisationen. Men när en centralisering av både makt och kunskap tar vid till styrelsen låter en ansvarshierarki enligt mig, en aning ironiskt för att vara en platt organisation, med organ av lika värde.

När jag pratar med Erik menar han att;

Om vi pratar om värderingar är vi nog överens men när vi pratar om hur vi implementerar dom har vi nog alla lite olika tankar om vad det faktiskt innebär i praktiken. Där kan det ju också bli problem, vi vill att allas röst ska spela lika stora roll. Vi har dom här formella maktpositioner för att utjämna makt men då blir det ändå väldigt tydligt att det finns informell makt, och då blir det att de med informell makt, eller alltså det blir deras tolkning. Det är det som gäller.

Att som Freeman (2013) menar, göra all makt formell är inte så enkelt i praktiken. Foucault (Mills 2003:49) menar att maktrelationer skapas i alla relationer, som en icke-statisk process. Någon är överordnad en annan vare sig det handlar om kärleksrelationer eller yrkesroller, men de kan ändras och skiftas om vartannat. Under styrelsehelgen fanns det flertal stunder där jag kände att vissa hade mer utrymme att avsluta diskussioner, förklara konsensus eller ens var de enda som hade något att säga. I många stunder var det också tvärtom: det var bra diskussioner där alla engagerade sig, men ofta berodde det på formen av samtalen. Det var vid lite mer ledigare diskussioner, utan någon direkt metod och när talarlistan glömdes av som oskrivna normer och informella maktrelationer trädde fram. Men under senaste styrelsemötet jag deltog vid över telefon uppfattade jag en irritation i gruppen, där väldigt få yttrade sig över huvudtaget. Kajsa var noga med att säga *“jag uppfattar det som att vi har konsensus”* vid nästan alla beslut, inte för att någon sa emot men det var heller aldrig någon som sa ja. Mötet kändes betydligt mer tidspressat, stressigt och mindre engagerande än det jag deltog vid IRL, men mycket kan också bero på att flertal andra också var med över telefon.

Under styrelsehelgen uttrycker både Gabriele och Kajsa att det också det om att en måste ta plats, för att kunna få plats. *“..du måste ta plats och förvalta det förtroende du har fått. Det är så det representativa demokratin fungerar. När en inte gör sitt jobb är det andra som får göra det.”* Gabriele menar att de i styrelsen ändå är valda i förtroende av medlemmarna och därför har ett ansvar att göra det som en post ämnar att göra, *“det handlar om att kunna lita på varandra, visa solidaritet genom att faktiskt göra det en sagt att en ska göra, för gruppen liksom.”* Samtidigt berättar

Juno *“att många i styrelsen är stressade och många har hoppat av. Jag tror inte att det enbart handlar om arbetsbörda utan även den sociala pressen att arbeta mer samt att en inte får tillräckligt med uppskattning för sitt arbete.”*

Att organisationen har en överrepresentation av stress och psykisk ohälsa är ingen hemlighet. Få är engagerade under en längre tid och få prioriterar Ungdomsförbundet i sitt liv. Organisationen har en hög kvalitet på nästan allt de gör, men att följa policyn om att kvalitet går före effektivitet finns inte. Arbetet är kvalitativt men samtidigt väldigt effektivt. Greaber (2009:332) menar också på att det inte är ovanligt att många efter en känsla av frigörelse ofta blir utbrända i platta organisationsstrukturer. Det finns en underliggande press att prestera och leverera samtidigt som folk hoppar av, och på det är arbetet ideellt. Att arbeta maktkritisk är en kamp i sig. Som Gabrielle uttrycker det *“maktkritik innebär självkritik...Min feministiska utopi är inte optimal eftersom det innebär ett jättestort individuellt ansvar.”* När jag frågar vilka metoder det finns för att hindra någon att få alldeles för mycket makt får jag bara som svar att det är upp till individen att anmäla till diskrimineringsombudet, som just nu består av två personer.

Att fungera som ledande organ i en platt organisation - där inte medlemmarna aktivt tar någon plats är inte det enklaste jobbet. Juno förklarar det såhär;

Jag tror att det är viktigt att jobba med tilliten inom organisationen, först då kan fler känna att de är tillåtna att ta plats och då ökar också motivationen att engagera sig. Ett sätt tror jag kan vara att låta medlemmarnas initiativ få större plats på nationella event.

Foucault hävdar också att det inte handlar om att frigöra 'sanningen' från makten utan att frånskilja sanningens makt från en centralisering till auktoriteten. (Mills 2003:75) Det inte handlar om att koppla bort sanningen från auktoriteter utan att fördela sanningen: gör andras sanningar likvärdiga. Att den informella makten skapar elitism, enligt Freeman (2013), känns bristfälligt när också den formella makten kan vara elitistisk eller överordnad andras. Det är inte riktigt så Freeman

heller menar: utan den formella makten är enklare dela. Ungdomsförbundet fastnar i att prata om den informella och formella makten och befäster att den formella makten kan vara överordnad. Å andra sidan jobbar styrelsen med att berika varandra med kunskap men att vi återkommer till att medlemmar inte känner att de får någon makt, som Juno formulerar det: *“Jag tror att många tror att de måste vara experter för att få igenom någonting. Här kan vi jobba med tydlighet i vad som förväntas. Folkbildning är absolut grundläggande. Kunskap är makt. När vi delar med oss blir vi rikare tillsammans.”*. Varken ansvar, makt eller kunskap är särskilt decentraliserat från styrelsen.

Bristande engagemang, stress, ojämna maktbalans, och att aktivt behöva ta plats samtidigt som en förväntas prestera med kvalitativa och effektiva resultat.

Jag vill citera Acker om samhällets syn på arbetsmarknadens maktordningar: *“In their eyes, the low representation of women in top jobs was still due to the failure of individual women, not to system processes.”* (Acker 2006:457) Jag menar att stress, utbrändhet och bristande engagemang kan bero på systemets process och inte individens förmåga.

7. Vit feminism

Representation

Som sagt, håller de flesta med om att kritiken av att Ungdomsförbundet är en homogen organisation stämmer och att det främst är vita medelklass från storstaden som engagerar sig. Att det ser ut så beror på flera aspekter, som mina informanter själva redogör. Organisationen har fått mycket kritik för att driva vit feminism. Också Gullberg (2016:196) belyser problematiken med vit feminism, som inte nödvändigtvis betyder att en är vit och feminist utan hur en bedriver sin feminism. Gullberg förklarar det som att vita feminister har svårt att visa solidaritet till andra förtryckta grupper när de har svårt att associera, i detta fall till kvinnor som är muslimer. Fanny menar att;

Det handlar om vilka frågor som uppmärksammas. Till exempel tycker jag inte att glesbygdsfrågor uppmärksammas till skillnad från sånt som händer i storstaden. Sen som till exempel det här med svenska akademien, (Sara Danius avgick som sekreterare i svenska akademien på grund av sexuella trakasserier där en hashtagkampanj startades efter hennes klädstil, #knytblusförsara. min anm.) svenska akademien är ju typ den vidrigaste och patriarkala uttrycket för Sveriges offentlighet. Och det uppmärksammas jättemycket från oss men att det som händer i Syrien borde också uppmärksammas som Moderpartiet inte just nu har pratat något om alls.. Jag tror inte det är ett medvetet val, vi profilerar oss fortfarande som ett antirasistiskt parti. Men alla dessa små saker tillsammans är ju avgörande, tillsammans, för vilken bild människor får av oss.

Generellt sett är politikens rum dominerande av vita män, och som Rönnblom (2002) visar har även kvinnor svårt att ta plats i den etablerade politiken. Men att välja bort personprofilering, som Ungdomsförbundet i alla fall tidigare har valt att göra, kan ge konsekvenser, eftersom att det inte heller finns någon möjlighet att reproducera

mångfald rent representativt om ingen syns. Nu under valåret ligger det dock betydligt närmare, eftersom det finns ett behov att möta väljarna. Som Fanny säger;

Personifiering skapar förtroende och så vidare men det blir ju en maktaspekt.. ganska ofrånkomligt. Just det gör mig ganska obekväm. Det är de svåra med att vara ett parti som är maktkritiska samtidigt som de vill ha makt. När jag kandiderade till valtalesperson tänkte jag att tre vita personer hade inte sett så bra ut. Om en vill göra så som samhället vill så borde en göra det på sina egna premisser i form av representation. [...]
Representation kan vara ett sätt att göra personprofilering till det bättre. Det kan ju finnas ett syfte i att visa att du har en mångfald i en grupp.

Det var inte bara därför som Fanny kandiderade till valtalesperson, förstås, men det är svårt att reproducera mångfald om organisationen inte visar personer för allmänheten. När jag klickar mig omkring i flödena ser jag faktiskt inte särskilt mycket större spår utav styrelsen än av aktiva medlemmar från skolgrupper, utskott lokalavdelningar eller aktivister. Det finns ett fokus på att förmedla kunskap och information snarare än personer, och att personerna som dyker fram titt som tätt speglar ändå många delar av organisationen - men visar ändå en ganska homogen bild av människor. Jag låter Erik fylla i;

Det finns en diskussion i styrelsen om att vi är för inkluderande att transkvinnor och ickebinära lyfts när det inte behövs.. Som med mäns våld mot kvinnor. Transkvinnor utsätts ju för ett annat typ av våld. Det funktionella perspektivet har inte heller varit så självklart... På rikskonferensen i somras var en person från Unga med synnedsättning med och hade en synpunkter om vår politik där han lyfte att vi inte hade med ett funktionsperspektiv på asylpolitik, för flyktingar med funktionsvariationer. Det blev inte en diskussion förens han tog upp det.
Elvira: det blir tydligt att en representation av mångfald är viktig om allas perspektiv ska med..

Erik: Ja och innan Juno började i styrelsen fanns inget landsbygdsperspektiv. amen hela stad, land och glesbygddimensionen, sen Juno började har vi fått ett nytt avsnitt om landsbygds politik. Representation är verkligen viktigt. Det är något vi försöker jobba på men styrelsen ser ju ut som den gör[...]det kan ju alltid bli bättre, vi har ju fått kritik för att vara en väldigt homogen grupp. Vi har ju en överrepresentation av vit medelklass från storstäder.

Fanny menar också “att det har med att Moderpartiet inte är ärvt. Det är generellt färre utlandsfödda som ägnar sig åt politik. Att politiska ungdomsförbund är inte det första ideella som unga vänder sig till.” Graeber (2009: 239-285) ser en paradox, liksom jag att aktivismen gör vithet och att det är vita som främst engagerar sig för att skapa ett friare och mindre hierarkiskt samhälle. Det blir liksom de vitas kamp, där people of color exkluderas. Graeber menar också att det finns, som Fanny är inne på, ett mönster av att de som mest missgynnas av de kapitalistiska strukturerna inte visar motstånd i form av typiskt aktivism. Men Yuval-Davis (2006) visar också med ett intersektionellt perspektiv att vara people of color eller utlandsfödd inte betyder att vara marginaliserad i klasssamhället, som att vara svart är inte detsamma som att vara fattig även fast underklassen ofta består av people of color. Men att politiskt engagemang ärvt är problematiskt eftersom Moderpartiet inte är mer än 13 år, och Ungdomsförbundet 8 år. Det är få barn som blir påverkade av att ens föräldrar sitter och pladdrar om Moderpartiets politik vid matbordet.

Till sist kan det också ha att göra med att alla perspektiv inte har varit självklara för varken Moderpartiet eller Ungdomsförbundet trots en förståelse för hur människor marginaliseras på olika sätt. Under en antirasistisk och separatistisk träff för engagerade i Moderpartiet eller Ungdomsförbundet fick Fanny en annan bild av hur det har sett ut där “den antirasistiska kampen inte har varit en självklarhet och vi har verkligen mött så himla mycket motstånd inom organisationen också. Den antirasistiska kampen har kretsat kring ett fåtal personer.”

Men Graeber (2009: 239-285) visar också efter alla de åren han forskat på aktivism i den anarkistiska rörelsen, en annan sida av att många aktivister oftast inte kommer från (övra) medelklass och att det finns en mångfald även fast inte mångfalden speglar färg. Det är uppenbart att Ungdomsförbundet inte heller är en helt enhetlig social grupp: vi är queers, vi bryter mot funktionsnormer och mot heteronormativiteten, vi har ett kön/genus som inte stämmer överens med den politiska normen, vi är people of color. Olikheter finns - även fast majoriteten ser ganska homogen ut. På samma vis som jag redogjort för hur Foucault (Mills 2003) menar att diskursen om heterosexualitet, skapas en diskurs om vithet som den sanna. Genom att prata om vithet, gör vi vithet till normen: och allt annat som avvikelser. Som Fanny menar pratas det mer om saker som rör vita personer snarare än people of color i till exempel sociala medier, vilket gör att vithet reproduceras av och för organisationen. Likadant som att HBTQ+ perspektivet är tydligt inom Ungdomsförbundet har de lyckats skapa en diskurs där homosexualitet *inte* ses som en avvikelse, utan har istället blivit normen, enkelt sagt.

Intersektionalitet

I Ungdomsförbundets stadgar står det att "*Ett intersektionellt perspektiv ska genomsyra hela verksamheten*" och Erik menar att;

Det innebär just det här att lyfta representation, att inte ta sitt tolkningsföreträde i onödan, göra så allt blir tillgängligt, tillgängliggöra information och lokaler... rent praktiskt vid möten.

Vid varje årsmöte har vi diskussionen om vi behöver tolk.. men vi har inte budget för det! Men det blir ett potentiellt cirkelargument... att vi slutar ofta i att vi har aldrig behövt tolk innan och att vi inte har tillräckligt med pengar, men då kanske folk som behöver tolk inte kommer eftersom vi inte annonserar för det. Men vi är alltid noga med att skriva ut och fråga om tillgänglighetsanpassningar i formulären för anmälan.

Att verksamheten ska genomsyra ett intersektionellt perspektiv ligger väldigt nära hur Ungdomsförbundet pratar om platt organisationsstruktur, transparens och tillgänglighet. Yuval-Davis (2006) klargör för hur debatten om intersektionalitet styrts åt att diskutera olikheter och istället konstruera och förstärka skillnader på människor och flyttar fokus från vad verktyget är till för. Meningen är inte att skapa representanter för statistiska sociala kategoriseringar utan att för att öppna upp för en förståelse över hur olika typer av förtryck samverkar och för att kunna utmana föreställningar om hur till exempel en kvinna uppfattas, att kvinnor inte är en enhetlig grupp. Förtryckande mekanismer kan förstås inom organisationen med hjälp av intersektionalitet, men intersektionalitet används snarare som en arbetsmetod för att belysa olika typer av förtryck - för att se olika sociala grupper och försöka göra ett inkluderande klimat. Jag vill påpeka att jag inte syftar på det intersektionella perspektivet i politiken som förs.

Tolkningsföretråde

Ett verktyg som Ungdomsförbundet använder sig utav för att personer som marginaliseras ska kunna lyftas är tolkningsföretråde. En diskussion som förts i tidigare styrelse i Ungdomsförbundet är huruvida rasbegreppet ska användas, där någon som inte längre sitter i styrelsen med tolkningsföretråde tyckte det var en självklarhet men där en annan med tolkningsföretråde som sitter i styrelsen nu inte alls vill använda ras för att kunna prata om föreställningar av människor baserat på till exempel hudfärg. Tolkningsföretråde kan vara problematisk, eftersom en social grupp, som people of color, inte är enhetlig och tycker därför inte alltid samma och har heller inte alltid samma erfarenheter. (Yuval-Davis 2006) Gabriele menar att tolkningsföretråde är viktigt, men att det samtidigt är problematiskt eftersom..

..bara för att du har tolkningsföretråde betyder ju inte det.... Asså det är ju också en aspekt av det att alla tänker att du är representant för en hel grupp bara för att du har tolkningsföretråde. [...] vi får inte ha situationer där det är som att vi har massa personer som är representanter för sina egna perspektiv.

Vidare menar Gabriele att en inte ska behöva föra sin egen kamp och att det är majoritetssamhällets ansvar att se till att alla erfarenheter blir tillvaratagna.

Jag motsätter mig synen som samhället har att vi inte validerar liksom privata erfarenheter som en expertkompetens. Vi gör det i vissa sammanhang, men vi gör ju inte det när det kommer till erfarenheter av förtryck och diskriminering. Det tycker jag är jättemärkligt och är att underminera sin egen befolkning. Det tror jag är farligt i en demokrati. Framförallt för att en inte ska behöva vara talesperson för människor som inte bitt om företrädare. [...] politiker måste prata om marginaliserade människor som om det är en del av vi eller av samhället, att se att allas verkligheter eller vardagar är en del av samhället. Därför måste vi jobba aktivt med att vi är en organisation som består av alla dom här erfarenheterna på ett eller annat sätt. Sen tycker jag inte som sagt att en ska behöva föra sin egen kamp..

Acker (2012:216) menar att organisationsstrukturen är en process som samverkar med diskurser, normer och föreställningar i samhället och ständigt måste göras. Att *inte* hamna i patriarkala eller hierarkiska strukturer är därför något en *också* ständigt måste göra. När det kommer till intern maktkritik för Ungdomsförbundet är det svårt att komma ifrån att marginaliserade perspektiv ofta försvinner i processen, speciellt när den enda metoden för att komma åt marginalisering är, förutom kunskap, tolkningsföreträde. Vidare menar Acker (2012) att den hierarkiska strukturen är till fördel för patriarkatet, kapitalismen och den vita hegemonin. Vi måste ändra *hela* systemet för att personer som marginaliseras ska ha samma förutsättningar som andra både i organisationen och samhället.

8. Slutsats

Jag har i denna uppsatsen gett en förståelse för hur organisering och det organisatoriska arbetet påverkas av en feministisk och maktkritisk ideologi. Det visar sig vara svårt och att politiska ställningstaganden är prioriterade organisatoriska dilemman. Visionen, som också är framröstad av organisationen som helhet, om *hur* de demokratiska rummen ska se ut delas av de flesta inom organisationen men hur det ska föras i praktiken är desto svårare. Att vara maktkritisk i sitt arbete innebär att vara kritisk till sig själv, vilket både är svårt och jobbigt. Kunskap är a och o men när diskussionen inte lämnar de med auktoritet centraliserar organisationen än mer. Med en hjälp av Foucault (Mills 2003) har jag visat en förståelse av hur maktrelationer ser och hur makten är beroende av kunskap. Att en hierarkisk organisationsstruktur lyser igenom den platta vision, är det desto svårare för organisationen att lyfta minoriteter. Här används kunskap för att utjämna relationer, men när personer som inte berörs av till exempel ett visst förtryck är det lätt hänt att kunskapen inte finns och perspektivet försvinner. Jag har också gett en förståelse för hur normer produceras, som vithet eller queera normer. Också här tog jag hjälp utav Foucault (Mills 2003) och begreppet diskurs. Genom att organisationen delar, pratar och lyfter vitas röster reproduceras vithet och befäster och reproducerar organisationen som en homogen och vit grupp. Jag har samtidigt visat en mångfaldig bild av organisationen eftersom få sociala grupper är enhetliga. Genom att arbeta inkluderande med intersektionalitet i åtanke öppnas rummen för en mångfald av människor.

Referenslista

Acker, Joan (2012). Gendered organizations and intersectionality: Problems and possibilities. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 31(3), 214-224.

Acker, Joan (2006). Inequality regimes: Gender, class, and race in organizations. *Gender & society*, 20(4), 441-464.

Ahmed, Sara (2017). Att leva feministiskt. Hägersten: Tankekraft Förlag

Davies, Charlotte Aull (2008). Reflexive ethnography [Elektronisk resurs] : a guide to researching selves and others. 2nd ed. London: Routledge

Freeman, Jo (2013). The tyranny of structurelessness. *WSQ: Women's Studies Quarterly*, 41(3), 231-246.

Graeber, David (2009). Direct action: an ethnography. Edinburgh: AK Press

Gullberg, Johanna (2016). The republic of difference: feminism and anti-racism in the Parisian banlieues. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2016

Maeckelbergh, Marianne. (2012). Horizontal democracy now: From alterglobalization to occupation. *Interface*, 4(1), 207-234.

Melander, Zarah (2016). Ledarskap och feminism: En studie om organisering och ledarskap i en feministisk organisation.

Mills, Sara (2003). Michel Foucault. London: Routledge

Razsa, Maple, & Kurnik, Andrej (2012). The Occupy Movement in Žižek's hometown: Direct democracy and a politics of becoming. *American Ethnologist*, 39(2), 238-258.

Rönblom, Malin (2002). *Ett eget rum?: kvinnors organisering möter etablerad politik* (Doctoral dissertation, Statsvetenskap).

Yuval-Davis, Nira (2006). Intersectionality and feminist politics. *European journal of women's studies*, 13(3), 193-209.

